

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าต้องพัฒนาหลายด้าน และถือว่าการศึกษาคือเครื่องมืออันสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นการช่วยให้ประชาชนของชาติเป็นคนที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพในการทำงาน ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวก็คือครูผู้ให้การศึกษาแก่เด็กเรียน เป็นที่ทราบกันดีว่า ครูผู้สอน เป็นผู้ที่มีบทบาท และหน้าที่ทั้งในด้านการสอนและด้านอื่น ๆ อีกมาก ซึ่งเป็นเช่นนี้มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน¹ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีความเสียสละ มีความยุติธรรม มีเมตตากรุณา และตระหนักว่าการเป็นครู เป็นงานหนัก และต้องรับผิดชอบมาก² จิตรรา จิตรานุกูล ได้ศึกษาความคิดเห็นต่ออาชีพครู ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พบว่า นักศึกษา

¹ กองการประถมศึกษา, กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, "พฤติกรรมและเวลาในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา," (รายงานการวิจัย, 2522), หน้า 3.

² ชีระชัย ปุริมโชติ, "ทัศนคติเกี่ยวกับการเป็นครูของนิสิตคณะครุศาสตร์ หลักสูตร 2 ปี ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2504," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2505), หน้า ง.

ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า อาชีพครูต้องการความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และเป็นอาชีพที่สุจริต¹ นอกจากครูจะต้องช่วยเหลือตนเองด้วยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับครูก็คือ คุรุสภา ซึ่งมีหน้าที่ช่วยเหลือครูในด้าน การส่งเสริม วิทยฐานะ โดยจัดให้มีบริการทางคานาวิชาการ เช่น การจัดอบรมเพื่อการศึกษาระหว่างปี ภาควิชาเรียน (อ.ศ.ร.) เปิดสอนวิชาชุด ป.กศ. และ ป.ม.ทางไปรษณีย์ การจัดทำวารสารเพื่อการศึกษา ได้แก่ วิทยาสารประชาศึกษา เป็นต้น มีการจัดพิมพ์หนังสือวิชา ชุดครูต่าง ๆ มีห้องสมุดให้ยืมควา ดำเนินการสอบแข่งขันเพื่อรับทุนไปศึกษา ณ ต่างประเทศ²

ในการจัดบริการทางคานาวิชาการแก่ครูประจำการนี้ จุดมุ่งหมายอย่างหนึ่งก็คือ การส่งเสริมให้ครูมีความรู้อย่างกว้างขวาง เพื่อจะสร้างให้เยาวชนของชาติเป็นคนที่มีคุณภาพมากที่สุด อีกประการหนึ่งเพื่อเป็นการส่งเสริมวิทยฐานะให้แก่ครูประจำการที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อ

สำหรับการอบรมเพื่อการศึกษาระหว่างปีภาควิชาเรียน (อ.ศ.ร.) เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกคุรุสภาได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้สูงขึ้น และเพื่อยกระดับมาตรฐานทางการศึกษา โดยจัดให้สมาชิกได้มาอบรมกันระหว่างปีภาควิชาเรียนในแต่ละปี หลังจากฝึกอบรมเสร็จ สามารถสอบเลื่อนระดับวุฒิของตนตามที่ได้อบรมมาซึ่งจัดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2497 และตั้งแต่ พ.ศ. 2503 คุรุสภาได้จัดการอบรมโดยร่วมมือกับกรมฝึกหัดครู

¹ จิตรา จิตรานกุล, "ความคิดเห็นต่ออาชีพครูของนักศึกษาครูระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา, พ.ศ. 2520," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า ๖.

² แผนกวิจัยวางแผนและประเมินผล, กองการวิจัยและพัฒนาอาชีพครู, สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, "รายงานการวิจัยทัศนคติของสมาชิกคุรุสภาเกี่ยวกับการส่งเสริมทางคานาวิชาการของคุรุสภา," (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2523), หน้า 25.

วิชาที่จัดอบรมได้แก่ชุดครู พ.ศ. มี 7 วิชาคือ วิชาครู ภาษาไทย วิทยาศาสตร์
ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ อนุบาลและเด็กเล็ก ชุดครู พ.ศ. มี 9 วิชา
คือ วิชาครู ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ พลศึกษา บรรณารักษ
ศาสตร์ และวิชาการละครเพื่อการศึกษา¹ ในการจัดอบรมวิชาชุดครูหลักสูตรในการอบรม
มีการเปลี่ยนแปลงมาจนถึงปัจจุบัน ได้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการ
สอบวิชาชุดครู พ.ศ. 2505 โดยกำหนดให้สอบ 3 ชุดคือ

หมวด ก (วิชาบังคับ)	วิชาครู
หมวด ข (วิชาเลือก)	ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา
หมวด ค (วิชาเลือก)	ศิลปศึกษา คนตรีศึกษา นาฏศิลป์ วิชาอาชีพศึกษา ชั้นสูง 1 แขนง บรรณารักษศาสตร์ พลศึกษา ²

สำหรับในหมวด ค เปิดให้มีการอบรม อ.ศ.ร. เพียง 3 วิชา คือ พลศึกษา
บรรณารักษศาสตร์ และวิชานาฏศิลป์ สำหรับวิชานาฏศิลป์ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็นวิชาการ
ละครเพื่อการศึกษา ในการจัดอบรม อ.ศ.ร. วิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่มีผู้เข้ารับการอบรมมาก
และมีหน่วยงานที่จัดการอบรมพลศึกษาหลายหน่วย ในแต่ละเขตการศึกษา เช่น ในภาคเหนือ
มีหน่วยอบรม วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง วิทยาลัยครู

¹ แผนกวิจัยวางแผนและประเมินผล, กองการวิจัยและพัฒนาอาชีพครู, สำนักงาน
เลขาธิการคุรุสภา, "รายงานการวิจัยทัศนคติของสมาชิกคุรุสภาที่เกี่ยวกับการส่งเสริมทาง
ด้านวิชาการของคุรุสภา," หน้า 27.

² กองส่งเสริมวิทยฐานะครู, กรมการฝึกหัดครู, "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการสอบวิชาชุดครู พ.ศ. 2505" (อัครสำเนา).

จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น และทุกปีมีผู้เข้ารับการอบรมตามหน่วยอบรมต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ในการอบรมวิชาพลศึกษาผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับความรู้ตามเนื้อหาของวิชาในหลักสูตร คือ

ภาคทฤษฎี

หมวดวิชาพลศึกษาประกอบด้วย

1. ประวัติและหลักการพลศึกษา
2. กายวิภาคและสรีรวิทยา
3. วิทยาศาสตร์ว่าด้วยการเคลื่อนไหว
4. การจัดการพลศึกษาในโรงเรียน

หมวดวิชาสุขศึกษาและสวัสดิศึกษา ประกอบด้วย

1. สุขศึกษาในโรงเรียน
2. สุขภาพส่วนบุคคลและชุมชน
3. สวัสดิศึกษา
4. โภชนศาสตร์

หมวดวิชานันทนาการ คือ

1. การจัดนันทนาการ

ภาควิธีสอน

- ก. วิธีสอนพลศึกษา
- ข. วิธีสอนสุขศึกษา

ภาคปฏิบัติ

หมวดวิชาพลศึกษา ประกอบด้วย

1. กรีฑา
2. ฟุตบอล
3. บาสเกตบอล

4. เกมส์เบ็คเตลด

- แชรบอล
- บริหารกาย

5. แอนคบอล

6. วอลเลย์บอล

หมวดวิชาสุขภาพ คือ

การปฐมพยาบาล

หมวดวิชานันทนาการคือ

กิจกรรมเข้าจังหวะ¹

ในแต่ละหัวข้อของการอบรมจะมีหัวข้อย่อย และรายละเอียดต่าง ๆ อีกมากที่ต้องศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าครูที่ผ่านการอบรมวิชาพลศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านพลศึกษาพอสมควร และสามารถนำความรู้ทั้งทางด้านเนื้อหาและทางทักษะไปใช้สอนในโรงเรียนได้ ดังจะเห็นได้จากจุดมุ่งหมายของการอบรมวิชาพลศึกษาภาคปฏิบัติ คือให้ความสามารถทางทักษะขั้นพื้นฐาน การสาธิตทักษะและแยกขั้นตอนของทักษะเบื้องต้น ให้ความรู้ขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับเทคนิค กติกาและการเป็นเจ้าหน้าที่กีฬาต่าง ๆ ที่จัดให้ได้รับการอบรมฝึกฝน²

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ กองส่งเสริมวิทยฐานะครู, กรมการฝึกหัดครู, หลักสูตรวิชาพลศึกษาระดับ พ.ม.
หมวด ค. พ.ศ. 2521, (อค์สำเนา), หน้า 1-5.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 4.

จากแหล่งดังกล่าว แสดงว่าครูที่ผ่านการอบรม อ. ศ. ร. พลศึกษา เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านพลศึกษาพอสมควร ในขณะที่เกิดปัญหาการขาดครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาในการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ดังที่ ปิยวรรณ เพ็ญสุภา ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการจัดและการสอนพลศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ในปี พ.ศ. 2521 พบว่า ส่วนใหญ่ขาดครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา ครูที่สอนส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้น ซึ่งไม่มีวุฒิทางพลศึกษา และมีความเข้าใจทางด้านพลศึกษาน้อย จึงประสบปัญหาในการจัดพลศึกษามากกว่าครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา¹ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วการวางรากฐานทางด้านสุขภาพร่างกายของนักเรียน บ่มเป็นไปได้อย่างไรที่ควร ทำให้พัฒนาการทางด้านร่างกายไม่เป็นไปตามวัยอันสมควร การแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องมีการปรับปรุงการดำเนินการจัดโปรแกรมพลศึกษาให้ดีขึ้น โดยผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านพลศึกษา ซึ่งนอกจากครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาโดยตรงแล้ว ผู้ที่น่าจะเข้ามาช่วยบทบาทสำคัญผู้หนึ่งในการจัดโครงการพลศึกษา คือ ครูที่ผ่านการอบรม อ. ศ. ร. พลศึกษา และนอกจากจะเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดการขาดครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาในการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาแล้ว ยังเป็นการลดการสูญเสียทางการศึกษาอีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและติดตามผลครูที่ผ่านการอบรม อ. ศ. ร. พลศึกษา ในการจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการอบรม อ. ศ. ร. พลศึกษา และการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป

¹ปิยวรรณ เพ็ญสุภา, "ปัญหาการจัดและการสอนพลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า ๖.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อติดตามผลการจัดโครงการผลศึกษาของครูที่ผ่านการอบรมภาคเรียนฤดูร้อน วิชาชุดผลศึกษา (อ.ศ.ร.ผลศึกษา) ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพะเยา
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดโครงการผลศึกษาของครูที่ผ่านการอบรมภาคเรียนฤดูร้อน วิชาชุดผลศึกษา (อ.ศ.ร.ผลศึกษา) ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

ขอทดลองเบื้องต้น

ผู้วิจัยเชื่อว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้คำตอบด้วยความ เชื่อถือได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการติดตามผลการจัด และปัญหาในการจัดโครงการผลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยาของครูที่ผ่านการอบรม อ.ศ.ร.ผลศึกษา เท่านั้น
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูที่ผ่านการอบรม อ.ศ.ร.ผลศึกษาที่สอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยเสนอต่อครูสภาใช้เป็นข้อพิจารณาในการจัดอบรม อ.ศ.ร.ผลศึกษาต่อไป

2. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชา
ผลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ครู หมายถึง ครูที่ผ่านการอบรมระหว่างปีภาคเรียนฤดูร้อนวิชาชุดผลศึกษา
ที่สอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพะเยา
2. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดพะเยา
3. อ.ศ.ร.ผลศึกษา หมายถึง การอบรมภาคเรียนฤดูร้อนวิชาชุดผลศึกษา
4. โครงการผลศึกษา หมายถึง โครงการผลศึกษาในโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย
 - 4.1 โครงการสอนผลศึกษาในชั้นเรียน
 - 4.2 โครงการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน
 - 4.3 โครงการจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
 - 4.4 การจัดกิจกรรมพิเศษ หรือการมีส่วนร่วม

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย